

zítettek, így a gyermekek nem mozgathatják igényeik szerint. Iskolánk udvara nem nagy, ezért a szabadidős tevékenységek nagy részét a közeli játszótéren és a mozikertben tartják a nevelők. Ha anyagi lehetőségeink még messze is vannak attól, hogy valóban „otthonná” alakítsuk az iskolát a tanulók számára, úgy látjuk, hogy gyermekeink szeretik az iskolánkat, jól érzik ott magukat. Lényegesek az anyagi feltételek, de munkánk eredményessége, pedagógiai hatásfoka nem az anyagi tényezőkön múlik.

Minden pedagógiai munka, de különösen a nem kitaposott úton való próbálkozás sikere elsősorban a pedagógusok hivatástudatán, áldozatvállalásán, gyermek- és ügy-szereteten múlik.

KÓKAI LÁSZLÓNÉ
Miskolc

Csoportközi foglalkozások iskolánkban

A századdal egyidős napközi otthoni foglalkoztatás eredményei és saját keretei között megoldhatatlan problémái teremtették meg az új szervezeti formákat: az iskolaotthont, a klubnapközit és csoportközi foglalkoztatást. Azokban az iskolákban, ahol a helyi feltételek nem teszik lehetővé az iskolaotthonos osztály vagy klubnapközi működését, csoportközi foglalkoztatást ajánlatos bevezetni.

Napközis munkatervünk erre a tanévre egyik legfőbb feladatul tűzte ki a csoportközi foglalkoztatás beindítását. Az általános és kisegítő iskolákban folyó egész napos foglalkoztatás igazgatói irányításához készült Útmutató a 21. oldalán a következőképpen határozza meg a csoportközi foglalkoztatás lényegét: „... az egy műszakban működő napközis, iskolaotthonos csoportokhoz tartozó gyerekek a hét egy vagy több napján szabad idejükben a csoportokat vezető nevelők által kínált szabadidő-tevékenységek közül választhatnak, függetlenül attól, hogy melyik nevelő csoportjához tartoznak”.

Napközinkben mi is régóta érezzük a változtatás, újítás szükségességét. Épp ezért örültünk, hogy szaktanácsadónk is lelkesen üdvözölte csoportközi kezdeményezésünket, és sok hasznos tanáccsal látott el bennünket. Ezenkívül lehetőséget teremtett munkaközösségünknek arra, hogy ellátogassunk a leninvárosi 5. Sz. Általános Iskolába, ahol a csoportközi foglalkoztatás igen jó színvonalon működik. Visszatérve, a szerzett tapasztalatokat is hasznosítva, még buzgóbban folytattuk tervező-szervező munkánkat.

360 napközisünket 13 napközis csoportban helyeztük el. Váltva dolgozunk, két műszakban. Mint tudjuk, az oktatásügynek nyújtott anyagi bázis elég szűkös. Ez érezhető nálunk is. A csoportközikek összesen 5000 Ft-ot költhettünk. Anyagihiányunk enyhítésére hulladékanyagot szereztünk be.

Sajnos, a fluktuáció itt a legnagyobb. Az okok közismertek. Ennek ellenére örömmel mondhatjuk, hogy minden nevelő — a nyugdíjasok is — szívesen vállalkoztak csoportközi foglalkozások vezetésére. Érdeklődésünknek, tehetségünknek leginkább megfelelő klub vezetését vállaltuk. Ezenkívül arra törekedtünk, hogy olyan foglal-

kozásokat indítsunk, amelyek — eddigi tapasztalataink szerint — számot tarthatnak a gyerekek érdeklődésére.

A szaktanárok különösen szerencsés helyzetben voltak, hiszen ők a szaktárgyaik kínálta lehetőségeket is kihasználhatták, ezzel is színesítve, növelve a foglalkozások színvonalát.

Munkánk összehangolása érdekében munkaközösségi értekezletet tartottunk, melyen részt vett igazgatónőnk is. Ide már mindenki kész tervvel érkezett, mely tartalmazta az egyes foglalkozások részletes programját. Elmondtuk egymásnak a csoportközivel kapcsolatos ötleteinket, majd megállapodtunk az időpontban is, hiszen ez a program megkívánja napi időbeosztásunk összehangolását. Ebben a tanévben — helyi adottságainkat figyelembe véve — kéthetenként, hétfő délelőtt fél 9—fél 10-ig tartjuk a foglalkozásokat. Előtte ellenőrizzük (közvetve, közvetlenül), hogy minden tanuló elkészítette-e hét végén a házi feladatát, ugyanis ezt kértük a gyerekektől.

A csoportközi foglalkozásokat 2—8. osztályosok részére ajánlják, mi bevontuk az elsősöket is. A jelentkezés önkéntesen történt. A 6—10 éves gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy könnyebben motiválhatóak a látványosnak ígérkező foglalkozásokra, így könnyen bekövetkezhet a nem kívánt túljelentkezés. Ezért minden foglalkozást azonos módon reklámoztunk. Hangulatos plakátokat készítettünk, melyen szerepelt a foglalkozás neve, egy-két jellemzője, de a nevelő neve nem, hogy ez se befolyásolja a jelentkezőket. A plakátokat kifüggesztettük a napközis folyosóra. Mind-egyiken üresen hagyunk egy részt a jelentkezők részére. A gyerekek sajátkezűleg írták arra a plakátra a nevüket, ahová járni akartak. Előtte minden csoportvezető elmagyarázta a csoportközi lényegét, bővebben is elmesélték, melyik foglalkozáson mit csinálnak majd. Sajnos így is előfordult, hogy egyikre sokan, a másokra kevesebben jelentkeztek. A legnagyobb érdeklődés a manuális jellegű csoportköziki iránt nyilvánult meg. Ebből kiindulva, volt, aki azt javasolta, hogy jövőre ebből a tevékenységfajtából több klubot szervezzünk. Én azonban azon a véleményen vagyok, hogy a csoportközi foglalkoztatás lényege éppen az, hogy a gyerekeknek minél több lehetőséget kínáljunk fel, melyből tetszés szerint válogathatnak.

A következő foglalkozásokat indítottuk az egyik műszakban:

„Gombolyag”: csomókötés, háromágú fonás, pom-pom figurák, apróbb használati tárgyak készítése.

„Mesevár”: diavetítés, mesemondás, bábozás, könyvtárlátogatás.

„Játék”: énekes népi játékok, sportjátékok.

„Sport”: sportjátékok, labdajátékok, versenyek.

A másik műszakban:

„Bábkészítés”:: síkbáb, rongybaba, pamutbaba, ajándéktárgyak készítése.

„Énekeljünk együtt”: a zenei órákon tanult énekszámokat, hangszeres műveket gyakorolják.

„Énekeljünk, verseljünk oroszul”: célja a nyelv gyakoroltatása játékos formában.

„Festő-mázoló műhely”: rajzolnak, festenek különféle technikákkal.

„Bábszínház”: meséket, történeteket, népszokásokat jelenítenek meg a báb eszközeivel.

Napközi otthonunk december havi csoportközi programja:

Foglalkozás neve	T é m a	Anyag- és eszközszükséglet Bibliográfia
Gombolyag	1. Mikulás-fej díszítése fonalszakállal 2. Díszes ajándékcsomag karácsonyra	karton, olló, fonal kartondobozok, csomagolópapír, szalag, fenyőgally
Mesevár	1. Téli mesék könyvtári foglalkozás 2. Téli ünnepek Hogyan ünneplik a karácsonyt?	Gazdag Erzs: Honnan jöttél Téliapó? Végh György: Csillagszórás karácsonyfa Marék Veronika: Kipkopp karácsonya Tészabó Júlia: Nagy karácsonyi képeskönyv Dia: Gabi karácsonya Kis Jenő—Kis Jenőné: De jó játék ez, gyerekek! 104. o. 76. o.
Bábkészítés	1. Szobrásjáték 2. Székfogyasztó 1. Szövés-fonás I. Hármas, ötös, körmön-fonás: öv, hajpánt, kulcs-tartó 2. Szövés-fonás II. A szövés különböző fajtái A foglalkozás helye: „Gárdonyi Géza” Művelődési Ház	pamut, olló, szövőkeret kézi szövőkeret, álló szövőkeret,
Énekeljünk együtt!	1. Hull a pelyhes... Suttog a fenyves... Pénteki Péter... több szólamban 2. Karácsonyi dalok és furulyára írt művek Giardini: Vig nők Farkas: Régi magyar tánc	Szabó Helga: Ének-zene az általános iskola szakosított tantervé 4. o. számára furulya
Énekeljünk, verseljünk oroszul!	1. Karácsonyi és újévi dalok: 2. Beszélgetés gyakorlása különféle témákról. Pl.: bemutatkozás, ismerkedés stb.	A foglalkozást tartó kollégánál a Szovjetunióban végzett tanulmányait hasznosítja, illetve az ott forgalomban levő orosz nyelvű tankönyveket használja.
Festő-mázoló műhely	1. A tél I. Megfigyelés, tapasztalás alapján. Térábrázolás, kevés mozgás. Technika: akvarell, tempera, vegyes 2. A tél II. Hogyan töltötöd a téli szünetet családotd körében? Emberi arányok megfigyelése, mozgás ábrázolása.	rajzlap, tempera, zsírkréta, akvarell, Mindkét foglalkozás anyagával a megyei gyermek-rajzpályázatra készültek.
Bábszínház	1. A betlehemezés népszokásának megismerése 2. Betlehemezés eljátszása bábokkal	Magyar Népzene Tára: Jeles napok 395. o. síkbáb
Sport	1. Korcsolyázás az iskolai jégpályán 2. Szánkózás a közeli dom-korcsolya bokon	

Örömmel tapasztaljuk, hogy a csoportközi foglalkozások igen kedveltek lettek mind a nevelők, mind a gyerekek körében. Újra igazolódott az a tétel, hogy ha a nevelő lelkesedéssel kínál valamilyen tevékenységet, az aktivitás nem marad el a gyermekek részéről sem. Úde színpoltot hoz napközis életünkbe, mást és másképp kínál, mint a hagyományos napközis tevékenységi sor. Kiválóan alkalmas a tehetséges tanulókkal való kiemelt foglalkozásra, de jól szolgálja a szerényebb képességű tanulók felzárkóztatását is. Pl.: a nehezebb szerepeket a tehetséges tanulók játsszák, a szituációk meg-elevenítését többféleképpen végezhetik el, a gyengébbek több nevelői segítséggel dolgozzák ki a mesebetéteket stb. Előnyei között tartjuk számon, hogy a mikroközösségek határai kiszélesednek, és új lehetőségek nyílnak a barátkozásra, más szokások megismerésére. Egy-egy rövid időszak után a csoportközök bemutatkoznak. Így pl. decemberben a „Festő-mázoló műhely” és a bábkészítők díszítették az aulát, novemberben az „Énekeljünk együtt” nevű csoport adott ünnepi műsort, év végén a bábosok és az orosz nyelvvel foglalkozók bemutatkozása következik.

Az eredmények mellett egyik gondunk, hogy a kulturális jellegű foglalkozásoknál hosszú szünetnek bizonyul a két hét. Gondolkodunk azon, hogyan lehetne a jövőben a helyi adottságok mellett sűríteni a foglalkozásokat.

A leírt tapasztalatok csak egy tanévre tekintenek vissza, de máris kedvező képet mutatnak, és folytatásra inspirálnak. A csoportközi foglalkozás csak egy a hasznos és értékes változtatási lehetőségek sorából, mert ha a megújulás igénye jelen van napjaink iskolájában, akkor ezt is számos más követheti.

Békés, kellemes karácsonyt,

eredményekben gazdad új esztendőt

kíván

minden kedves Olvasójának, Munkatársának

*a Módszertani Közlemények
Szerkesztősége és Kiadóhivatala*